ZÁKLADNÍ ŠKOLA HUSOVA 579

Náměšť nad Oslavou

STRATEGIE PREVENCE A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ

Školní rok 2026/2027

Zpracoval/a: Mgr. Jana Drozdová, metodik prevence

1. Cíl strategie

Školní neúspěšnost může mít různé příčiny a často vzniká působením několika faktorů současně. Cílem strategie je včas rozpoznat žáky, kteří mají obtíže se zvládáním učiva nebo školních povinností, zjistit příčiny těchto obtíží a nastavit účinnou podporu. Základem je spolupráce žáka, rodiny, pedagogů a podle potřeby školního poradenského pracoviště a odborných institucí.

2. Možné příčiny školní neúspěšnosti

Při hledání příčin je potřeba přistupovat ke každému žákovi individuálně. Mezi časté faktory patří:

- Individuální potřeby žáka – obtíže v učení, pozornosti, paměti, pracovním tempu, zdravotní nebo psychické potíže.
- Rodinná a sociální situace – náročné životní okolnosti, nedostatečné podmínky pro domácí přípravu nebo obtížná spolupráce rodiny se školou.
- Školní prostředí – nízká motivace, nevhodně nastavené nároky, potíže ve vztahu s učitelem či spolužáky nebo obavy z hodnocení.
- Absence – dlouhodobá či opakovaná nepřítomnost a následné mezery v učivu.
- Další okolnosti – jazyková bariéra, změna školy, ztráta sebedůvěry, šikana či jiné vztahové problémy.

3. Projevy školní neúspěšnosti

Riziko školní neúspěšnosti mohou signalizovat zejména:

- opakované zhoršování prospěchu nebo nezvládání základního učiva;
- časté neodevzdávání úkolů, nepřipravenost a potíže s organizací práce;
- zvýšená absence, pozdní příchody nebo obtíže s návratem po delší nepřítomnosti;
- ztráta motivace, nejistota, strach ze školy, odmítání práce nebo změny chování;
- stažení z kolektivu, konflikty nebo podezření na šikanu.

Jednotlivý neúspěch nemusí znamenat dlouhodobý problém. Důležitý je vývoj v čase, souvislosti a pohled samotného žáka.

4. Prevence školní neúspěšnosti ze strany školy

A. Podpora motivace a sebedůvěry žáka

- nastavovat přiměřené a srozumitelné požadavky;
- oceňovat snahu, pokrok a silné stránky žáka;
- poskytovat konkrétní zpětnou vazbu a možnost poučit se z chyby;
- podporovat aktivitu žáka a bezpečné vyjadřování vlastního názoru;
- vyhýbat se srovnávání žáků a nálepkování.

B. Společný postup pedagogů

- průběžně sledovat výsledky, docházku, zapojení a změny v chování žáka;
- sdílet důležité informace s třídním učitelem a podle potřeby se školním poradenským pracovištěm;
- zjišťovat konkrétní příčiny obtíží a využívat vhodné metody výuky a hodnocení;
- sjednotit základní podpůrné kroky napříč předměty a komunikovat s rodinou;

- včas upozornit zákonné zástupce na hrozící neprospěch a domluvit další postup.

5. Doporučené postupy při řešení obtíží

A. Žáci s vysokou absencí

- Třídní učitel průběžně sleduje docházku a při zvýšené absenci zjišťuje její příčiny ve spolupráci s rodinou.
- Škola podle situace prověřuje, zda absence nesouvisí s obtížemi ve třídě, šikanou nebo jiným ohrožením žáka.
- Po návratu do školy se stanoví priority a realistický plán doplnění zameškaného učiva; podle potřeby se domluví konzultace či termíny ověření znalostí.

B. Žáci s obtížemi v učení nebo se zvládáním školních povinností

- Ověřit, zda žák rozumí zadání a má potřebné znalosti; rozdělit úkoly na menší kroky a poskytnout více času, je-li to vhodné.
- Zvolit přiměřené procvičování, názorné pomůcky, průběžnou zpětnou vazbu a vhodný způsob ověřování znalostí v souladu s pravidly školy.
- Třídní učitel se domluví s vyučujícími na společném postupu a informuje zákonné zástupce.
- Pokud obtíže přetrvávají, škola zapojí školní poradenské pracoviště a podle potřeby doporučí konzultaci v pedagogicko-psychologické poradně nebo speciálně pedagogickém centru.

C. Žáci s náročnou rodinnou nebo sociální situací

- Citlivě zjistit, co žákovi brání v přípravě nebo pravidelné účasti ve výuce.
- Domluvit s rodinou reálné kroky a nabídnout dostupné možnosti podpory, například konzultace či doučování, pokud je škola zajišťuje.
- Při podezření na ohrožení dítěte postupovat podle krizových a oznamovacích pravidel školy.

6. Podpůrná opatření a plán pedagogické podpory

Škola může využívat podpůrná opatření prvního stupně, například úpravu metod, organizace výuky a hodnocení. Pokud běžné zohlednění potřeb žáka nestačí, může škola zpracovat plán pedagogické podpory, v němž stanoví konkrétní cíle, opatření, odpovědné osoby a termín vyhodnocení. Účinnost podpory prvního stupně se průběžně sleduje a nejpozději do tří měsíců se vyhodnotí, zda vede k naplnění stanovených cílů. Pokud podpora není dostačující, škola doporučí zákonným zástupcům poradenskou pomoc PPP nebo SPC. Další stupně podpůrných opatření se poskytují podle platných právních předpisů a doporučení školského poradenského zařízení.

7. Jednotný postup školy

1. Včas zachytit obtíže a popsat konkrétní pozorování.
2. Projednat situaci s třídním učitelem a příslušnými vyučujícími.
3. Zjistit pohled žáka a podle potřeby zákonných zástupců.
4. Domluvit konkrétní podpůrná opatření a odpovědnosti jednotlivých pracovníků.
5. Informovat rodinu a dohodnout společný postup.
6. Podle potřeby zapojit školní poradenské pracoviště nebo odborné zařízení.
7. V dohodnutém termínu vyhodnotit pokrok a rozhodnout o dalším postupu.

8. Průběh a závěry zaznamenat stručně a věcně.

Při podezření na šikanu, násilí, zanedbávání nebo jiné bezprostřední ohrožení dítěte se postupuje neodkladně podle příslušných pravidel školy; nečeká se na běžné vyhodnocení školní neúspěšnosti.

8. Rozdělení odpovědností

Pracovník	Úloha
Vedení školy	Vytváří podmínky pro realizaci strategie a podporuje spolupráci pedagogů.
Třídní učitel	Koordinuje prvotní řešení, sleduje docházku a výsledky, komunikuje s rodinou.
Vyučující	Včas upozorňuje na obtíže, realizuje dohodnutou podporu a sleduje pokrok.
Výchovný poradce	Pomáhá koordinovat podporu vzdělávacích potřeb a spolupráci s PPP/SPC.
Školní metodik prevence	Podílí se na řešení rizik souvisejících s absencí, vztahy, šikanou a bezpečím žáků.
Zákonní zástupci a žák	Podle možností spolupracují na dohodnutých krocích a sdělují, co může pomoci.

9. Vyhodnocování strategie

Škola vyhodnocuje účinnost strategie nejméně jednou ročně. Sleduje, zda jsou obtíže zachycovány včas, zda jsou opatření skutečně realizována, jak se vyvíjí výsledky a docházka žáků a zda funguje spolupráce s rodinami. Závěry se využijí při plánování podpory pro následující školní rok.

10. Východiska a související dokumenty

- Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v aktuálním znění.
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., v aktuálním znění.
- Školní vzdělávací program, školní řád a pravidla hodnocení výsledků vzdělávání.
- Dokumentace školního poradenského pracoviště a aktuální metodické materiály MŠMT a České školní inspekce.